

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de apel Craiova, secția I: și Tribunalul Dolj secția comercială: *N. și Haim R. Penchas cu Adolf Mailander și Paul Gold*, cu o Observațiune de d-l C. N. Toneanu.

Tribunalul Botoșani: *Al. Negrescu cu D-rul D. Aro-novici* cu o Observație de X.

Procedura esecutorie, de d-l Gr. Raptureanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA Secția I

Audiența de la 20 Mai 1902

Președenția D-lui L. Leonteanu, Prim-Președinte

N. și Haim, R. Penchas cu Adolf Mailander și Paul Gold.

Decisie comercială No. 7.

Probe. — Jurământ. — Prescripție. — Dacă jurământul este admisibil pentru dovedirea unei acțiuni prescise.

Cek. — Acțiune ce derivă din cek. — Prescripție. — Termen. — Debitorul cekului căzut în stare de faliment. — Verificarea cekului. — Dacă operează novațiune. — Dacă procesul-verbal de verificare este o hotărîre judecătorească. — Dacă schimbă termenul prescripției. — Dacă prescripția prevăzută pentru cekuri de noul Cod comercial se aplică și la cekurile emise sub vechiul Cod de comerț. — (Art. 941 din noul Cod de comerț; art. 306 § 4 din Regulamentul organic).

1. Acțiunile ce deriv din cekuri se prescriu prin trecere de cinci ani, și această prescripție cincinală se aplică chiar dacă debitorul cekului a căzut în faliment și posesorul s'a prezentat cu cekul său la verificarea creanțelor falimentului căci procesul-verbal de verificarea creanțelor la un faliment nu este o hotărîre judecătorească ci un act prin care se recunoaște titlurile creditorilor falimentului, recunoaștere care nu operează novațiune și prin urmare nu poate fi vorba de prescripțiunea de 30 ani.

Ast-fel, dacă de la lichidarea falimentului și până la intentarea acțiunei pentru plata cekului a trecut mai mult de cinci ani, acțiunea este prescisa.

Această prescripțiune cincinală se aplică și la acțiunea basată pe cekuri ce au luat naștere înainte de a intra în vigoare noul Cod de comerț promulgat la 10 Maiu 1887 și pus în aplicare la 1 Septembrie acelaș an.

2. Legea nouă comercială nu admite jurământul pentru dovedirea unei creanțe prescise.

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut în termen de N. R. Penchas și

Haim R. Penhas ambii domiciliați în Craiova strada Gheorghe Chițu No. 24, foști asociați ai firmei sociale Rafael S. Penchas fiu, contra sentinței comerciale a Trib. Dolj secția comercială și de Notariat cu No. 79, din anul și curent 1902.

Vedând sentința apelată.

Ascultând pe avocații ambelor părți în concluziunile orale înscrise.

Având în vedere că în speță este, acțiunea intentată la prima instanță de apelanți contra intimaților Adolf Mailander și Paul Gold, foști asociați ai firmei sociale Mailander & Gold, ambii domiciliați în Craiova, cel din târ în strada Ambundenței și cel de al doilea în bulevardul Carol I, având de obiect această acțiune ca intimații să fie obligați să plătească apelanților în mod solidar, suma de lei 78999 și 82 bani, sumă cu care apelanții au fost verificați la masa falimentului intimaților, împreună cu procentul legal de la 1885 până la achitare.

Având în vedere că intimații apărându-se în contra pretențiunei apelanților atât înaintea tribunalului cât și înaintea curții, au invocat prescripțiunea de 5 ani, susținând, că apelanții au fost verificați la masa falimentului intimaților în virtutea a niște cekuri, și astfel acțiunea fiind basată pe cekuri s'a prescrist prin trecere de 5 ani, începând din anul 1889, când în urma actului de unire ce a avut loc, sa lichidat falimentul, acțiunea apelanților fiind intentată la 4 Februarie anul curent 1902.

Considerând ca apelanții combătând prescripțiunea invocată de intimați, susțin, că acțiunea lor nu s'a bazat pe cekuri, ci pe procesul verbal din 20 Ianuarie 1886, de verificarea cekurilor de către judecătorul comisar al falimentului, proces verbal care are caracterul unei hotărîri judecătorești definitive, care a novat cekurile, și astfel că, ori ce hotărîre se prescrie prin 30 ani, care nu sunt împliniți în speță.

Considerând însă, că procesul verbal de verificarea creanțelor la un faliment, nu este o hotărîre judecătorească ci un act prin care să recunosc titlurile creditorilor falimentului, recunoaștere care nu operează novațiunea, și astfel nu poate fi vorba de prescripțiunea de 30 ani.

Considerând că apelanții susțin, ca chiar dacă acțiunea lor ar fi bazată pe cekuri, totuși nu ar fi prescristă, de oare-ce, cekurile în cestiune au luat naștere în anul 1885, și au fost verificate în anul 1886, adică mai înainte de a intra în vigoare noul Cod comercial, care sa pus în aplicare în anul 1887, și prin care, cekurile său declarat ca efecte comerciale, de unde rezultă, că

până la acea dată cekurile erau considerate ca acte civile, supuse prescripțiunii, de 30 ani.

Considerând că cekurile de și nu era reglementate de vechiul Cod comercial din înainte de 1887, însă era în uz în comerț, și ele când se făcea între comercianți, și pentru fapte de comerț, fiind coprinși în art. 306 § IV din Regulamentul organic, sub denumirea generală de «toate așezămintele dintre bancheri neguțatori și neguțătoari», articol care face parte integrantă din procedura vechiului Cod comercial.

Că dar acțiunea apelanților fiind bazată pe cekuri ca efecte comerciale, prescripția aplicabilă în speță, ar fi aceea de 5 ani prevăzută de art. 184 din vechiul Cod comercial, sub imperiul căruia au luat naștere cekurile, însă a fost întreruptă prin prezentarea cekurilor la verificare în anul 1886, și la lichidarea falimentului în anul 1889, așa că prescripțiunea trebuie să înceapă de la anul 1889, când era în vigoare Codul comercial din anul 1887, care prin articolul 941 aliniat II prevede pentru cekuri o prescripțiune de 5 ani și fiind că de la anul 1889, și până la anul 1902 Februarie 4, când s'a intentat acțiunea au trecut mai mult de 5 ani, aceasta acțiune este prescrisă.

Considerând că obiecțiunea ce se face de apelanți, că procesul verbal de verificare este un act osebuit, și conform art. 184, din vechiul Cod de comerț, prescripțiunea în asemenea cas nu este cea cincinală, ci cea de 30 ani, această obiecțiune nu este fondată, de oare ce, procesul verbal de verificare, este un act de recunoaștere a unei creanțe, iar nu un act dat personal de către debitor, pentru a se putea zice că e un act osebuit, prevăzut de art. 184 din vechiul Cod comercial, și prin urmare prescripțiunea este tot cea cincinală.

Considerând că prescripțiunea de 5 ani a acțiunii apelanților, începând sub noul Cod comercial din 1887, și ea fiind chiar împlinită după cum s'a demonstrat mai sus, jurământul ce prin concluziunile subsidiare apelanți voesc a deferi intimațiilor, dacă aceștia le datoresc suma reclamată prin acțiune, nu poate fi admis, de oare-ce legea nouă comercială nu admite jurământul, pentru dovedirea unei creanțe prescrise; că deci, prescripțiunea cincinală invocată de intimați, fiind întemeiată, bine a fost admisă de tribunal și prin consecința apelul urmează a fi respins ca nefondat.

Considerând că intimați au cerut cheltuieli de judecată și fiind că dânsii au făcut cheltuieli cu plata de onorariu la avocat, Curtea apreciind și în vederea art. 146, procedura civilă fixează cheltuielile de judecată la suma de 100 lei, și urmează a obliga pe apelanți ca să plătească intimaților aceas'tă sumă de bani plus tacele de executare.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Consilier C. Vălimarescu, Curtea, respinge ca nefondat apelul etc..

(ss) L. Leonteau, C. Vălimarescu, C. Plopușoreanu
C. Marinescu, M. Economu.

Grefier (s) Gr. Christescu.

TRIBUNALUL DOLJ, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 9 Martie 1902

Președenția D-lui B. ROMAN, Președinte

Sentința comercială No. 79

Prescripție. — Acțiune cambială. — Cambii. — Cekuri. — Căderea debitorului în faliment. — Prezentarea cambiiilor și cekurilor la verificare. — Dacă verificarea lor operează o novațiune. — Dacă procesul-verbal de verificare produce efectele unei hotărâri judecătorești. — Dacă schimbă

timpul prescripției. — (Art. 941 Cod. com. în vigoare în 1889).

Asemănat art. 941 alin. II, din Codul comercial în vigoare în anul 1889, acțiunile ce deriv din cambii și cekuri se prescriu prin cinci ani, chiar dacă debitorul cambii căzând în faliment, posesorul s'a prezentat la verificarea creanțelor, intru cât prin verificare nu s'a operat o novațiune și procesul-verbal de verificare a creanțelor în materie de faliment nu produce efectele unei hotărâri judecătorești, și prin urmare creditorul nu se presintă cu un titlu nou ca ast-fel acțiunea sa să nu se poată prescrie de cât prin trecere de 30 de ani.

Această prescripție cincinală, când debitorul a căzut în stare de faliment începe a curge de la încetarea operațiunilor falimentului.

Tribunalul deliberând,

Asupra acțiunii intentată de d-nii N. R. Penchas și Haim R. Penchas, foști asociați ai firmei sociale Rafael S. Penchas fils, care are de obiect a se obliga d-nii Adolf Mailander & Gold ca în mod solidar să le plătească suma de 78999 lei și 82 bani cu care au fost verificate la masa falimentului acestora cu procentul legal de 1885 până la achitare;

Având în vedere excepțiunea ridicată de părăși prin avocatul lor tinzând a se declara prescrisă acțiunea reclamanților pre cât timp aceștia au fost verificați, la masa falimentului lor, în virtutea a niște cekuri, și deci dreptul lor s'a prescris, de oare-ce de la 1889 când în urma actului de unire ce a avut loc s'a liquidat acel faliment și de când a început a curge prescripțiunea, și până la intentarea acestei acțiuni, au trecut mai mult de cinci ani, acesta fiind termenul prescripțiunii acțiunilor derivând din cambii și cekuri;

Având în vedere susținerile părților și actele prezentate;

Având în vedere că după articolul 941 al. 2 Cod. com. în vigoare la 1889 când, din desbaterile urmate în instanța și din certificatul grefei acestui tribunalul prezentat de reclamanți, rezultă că s'a liquidat falimentul părășilor, acțiunile ce deriv din cambii și din cekuri, se prescriu prin cinci ani;

Având în vedere în speță că intru cât din procesul verbal de verificarea creanțelor prezentate de creditorii părășilor se constată că reclamanții au fost verificați la masa falimentului numiților părăși cu suma ce pretind în virtutea a niște cekuri, apoi acțiunea lor este prescrisă conform articolului sus menționat, pe cât timp de la 1889 data lichidării falimentului părășilor de când a început a curge prescripțiunea în speță și până la Februarie anul corrent, când reclamanții au intentat această acțiune, au trecut mai mult de 5 ani;

Având în vedere că reclamanții susțin că de timp ce dânsii au fost verificați la masa falimentului părășilor, prin procesul verbal de verificarea creanțelor, încheiat de d-l judecător comisar, și intru cât acest proces-verbal a rămas definitiv, ne fiind atacat pe calea contestațiunii, apoi părășii nu pot opune prescripțiunea de cinci ani, de la art. 941 Cod. com., fiind-că prin verificarea creanțelor lor, s'a operat o novațiune, așa că din acel moment titlul lor nu mai sunt cekurile ce au prezentat la verificare și deci prescripțiunea acțiunii nu este de cât cea de 30 ani, un atare proces verbal, producând efectele unei hotărâri judecătorești;

Având în vedere însă că nu se poate concepe că procesul verbal de verificarea creanțelor în materie de faliment, produce efectele unei hotărâri judecătorești, intru cât nicăeri legea nu prevede aceasta, și deci efectele acestui act nu se poate înlina în ceea-ce privește dreptul creditorilor de cât inclusiv asupra operațiunilor falimentului iar nici cum se poate susține, că el formează pentru dânsii un titlu, în virtutea căruia să aibă

dreptul a executa pe debitorul falit și pe alte căi în afară de operațiunile falimentului, prevăzute de lege;

Considerând că odată stabilit aceasta și din moment ce reclamații prin acțiunea lor tind a executa pe pârâți la plata sumei în discuțiune pe căile ordinare iar nu ale operațiunilor falimentului (pârâților), apoi această acțiune nu poate fi bazată de cât pe titlurile cu care s'au prezentat la masa falimentului pârâților, iar nici cum pe procesul verbal de verificare, în care cas obiecțiunea lor că prescripțiunea acțiunii ce au făcut este aceea de 30 ani, iar nu de 5 ani, este nefondată;

Că așa fiind, excepțiunea ridicată de pârâți devine fondată și în atare caz acțiunea reclamațiilor urmează a se respinge, fiind prescrisă.

Pentru aceste motive, redactate de d. l. judecător supleant I. Vlădescu, tribunalul, respinge acțiunea reclamațiilor N. R. Penchas și Haim R. Penchas, fiind prescrisă.

(ss) B. Roman, I. Vlădescu. Grefier (s) F. Eliescu.

Observațiune. — Tribunalul de Dolj și Curtea de apel din Craiova, prin hotărârile mai sus reproduse cari au ramas definitive prin nefacere de recurs în casație, resolvă următoarele chestiuni:

I. Căcurile, sub imperiul legii vechi comerciale, erau prescriptibile prin trecere de 5 ani, ca și biletele la ordine iscălite de neguțători ori bancheri, sau făcute pentru fapte de comerț.

Această soluțiune nu ni se pare exactă, fiind că art. 184 vechiul Codice de comerț, prevede că sunt supuse paragrafei de 5 ani numai biletele iscălite de neguțători sau făcute pentru fapte de comerț, ast-fel că chiar aceste bilete dacă nu erau subscrise de comercianți sau făcute pentru fapte de comerț, ele nu erau supuse prescripțiunii de 5 ani, ci prescripțiunii ordinare de 30 ani.

Dar cecul n'a fost în vechea lege comercială asimilat cu biletul la ordine; această asimilare este creațiunea legii noi comerciale, în cât nu i se putea aplica prescripțiunea de 5 ani prevăzută numai pentru polițe și bilete la ordine.

Biletul la purtător, nefiind menționat în art. 184 și nefiind asimilat cu biletul la ordine nu poate fi supus prescripțiunii de 5 ani.

Dar, Curtea de apel din Craiova zice că «cecurile de și nu erau reglementate de vechiul Cod comercial anterior celui din 1887, însă erau în uz comercial, fiind coprinși în art. 306 § IV din Reg. organic sub denumirea generală de toate așezămintele dintre banqueri, neguțători și neguțătorășii, articol care face parte integrantă din procedura vechiului Cod de comerț». Dar de aci ce concluziune se poate trage? Că e supus la prescripția de 5 ani prevăzută de art. 184 v. C. com.? Nu. Se poate trage concluzia că cecul era un fapt de comerț, și faptul acesta de comerț, conform art. 589–593 v. C. com. nu era supus la vr'o prescripțiune scurtă, ci rămânea supus prescripțiunii de 30 ani, nefiind nici asimilat cu biletul la ordine ca să i se aplice prescripția de 5 ani din art. 184 (1).

Conchidem dar și zicem că cecul fiind în adevăr un act de comerț, sub vechiul Codice și nefiind un bilet la ordin sau asimilat cu el, este supus prescripției de 30 ani, contrar, credem, celor susținute de Curtea de apel din Craiova.

II. În ipotesa că cecul născut sub legea veche comercială ar fi asimilat cu biletul la ordine și

decî aplicabil și lui art. 184 Cod com. v., urmează că prescripția de 5 ani nu i s'ar putea aplica, ca și biletului la ordin, de cât în condițiunile prevăzute de art. 184 C. com. v., și acest articol prescrie că dacă s'a urmat o hotărîre judecătorească sau se va fi recunoscut datorita de bună prin act osebit, atunci nu se mai aplică paragrafia de 5 ani, ci cea de 30 ani.

Or, Curtea de apel din Craiova susține că prin act osebit, nu trebuie să se înțeleagă procesul-verbal de verificarea acestor creanțe, căci acest proces-verbal este un act de recunoaștere a unei creanțe iar nu un act dat personal de către debitor, pentru a se putea zice că e un act osebit. Dar procesul-verbal de verificarea creanțelor făcut de judecătorul comisar, este actul de recunoaștere judecătorească cel mai puternic, care recunoaștere se face față cu falitul sau sindicul (art. 771) și se procede la ziua fixată contradictor cu cei interesați, și falitul are dreptul să se opună. Apoi toată această procedură de verificare la care dacă nu și falitul, sindicul ia parte în dubla sa calitate de reprezentant al falitului și al creditorilor, nu e un act de recunoaștere judecătorească din partea falitului, fie personal fie prin reprezentantul său? Fără temei puternic Curtea din Craiova susține că nu e un act personal dat de către debitor, și decî că n'ar fi actul osebit prevăzut de art. 184 C. com. vechi.

Decî procesul-verbal de verificare fiind un act deosebit și legiuitorul vechi punându-l pe acelaș picior cu sentința judecătorească, din punctul de vedere al efectelor ce trebuie să producă relativ la prescripția biletelor la ordine (după Curte și a cecurilor) prescripția în acest cas e de 30 ani.

III. Care este punctul de plecare al prescripțiunii în cazul examinat de noi, și în cât timp se împlineste prescripția?

Curtea zice că este anul 1899 ultima prezentare a titlurilor pentru verificare în faliment. Evident că prin acest act osebit, care după noi are de efect ca creditorul să câștige dreptul de a nu i se putea opune de cât prescripția de 30 ani, iar după Curte prescripția de 5 ani, prescripția s'a lungit cu timpul trecut de la emiterea cecurilor, în speță 1885 și până la 1889, procesul-verbal de verificare fiind un act intreruptiv de prescripțiune.

Or cum însă ar fi supus cecul în cazul nostru, fie la prescripția de 30 ani, fie la cea de 5 ani, îndată ce a intervenit legea nouă la 1887, și a prevăzut o prescripție mai scurtă pentru cecuri, prescripțiunile începute înainte de punerea lui în aplicație, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculându-se din ziua punerii în aplicație a acestui Codice, atunci când după legile anterioare s'ar cere un timp mai lung de cât cel fixat prin acest Codice, și decî de la 1887 până la 1902 data acțiunii trecând mai mult de 5 ani, acțiunea pentru plata acestor cecuri, care era prescriptibilă prin 30 ani, se scurtează, și ea este prescrisă, așa cum în definitiv decide și Curtea de Craiova. În adevăr art. 966 ni se pare destul de clar în această privință. De regulă prescripțiunile începute mai înainte de Codicele în vigoare la 1887, se regulează după legile anterioare (art. 966 al. 1). Și în adevăr, acolo unde nu sunt motive de ordine publică, precum este în cazul acesta, legea nu are

(1) Vezi B. Boerescu, Explicarea Cod comercial, p. 260.

efect retroactiv, și cine a dobândit un drept sub scutul unei legi nu trebuie să-l piardă prin efectul altei legi. De și aceste legi sunt diferite una de alta, una singură însă este puterea suverană de la care emană. Pe de altă parte, adaogă art. 966 al. 2, că dacă termenul a început a decurge sub imperiul Codicelui precedent, și timpul ce a mai rămas a curge pentru a îndeplini prescripția va fi mai mare de cât acela fixat de noul Codice, în asemenea cas, acel timp rămas pentru a prescrie va trebui să fie regulat după acest ultim Codice, iar nu după cel precedent. Și aceasta a făcut-o legiuitorul pentru motivul, că acolo unde legiuitorul crede mai bine să corespundă interesului public, de care el singur este unicul apreciator, ca ori-cari prescripțiuni să se îndeplinească într'un timp mai scurt, lui 'i este asemenea permis ca și prescripțiunile deja începute sub Codicele vechi să se uniformizeze cu preceptele noului Codice. Că dacă făcând ast-fel legiuitorul, se pot prejudicia drepturile aceluia contra căruia curge prescripția, trebuie să luăm în considerație, că atunci când este în conflict interesul privat cu interesul public, primul trebuie să cedeze celui de al doilea. Deci, dacă termenul ce ar rămânea să curgă ar fi mai mic de cât cel stabilit de legea nouă, aceasta nu poate împiedica cursul legii precedente, pentru că, legea anterioară ar răspunde mai bine la ideea admisă de Codicele nou, adică de a face mai scurte termenele oare-căror prescripțiuni (2).

IV. Ast-fel fiind principiile, prin faptul că se aplică termenul cel mai scurt de prescripție, urmează că creditorul a pierdut și cele-alte drepturi câștigate după legea veche, precum dreptul de a da jurământ debitorului? Credem că nu, fiind-că după cum văzurăm legiuitorul a scurtat termenul prescripțiunei începute, prin termenul legii noi, dar de aci nu se poate deduce că s'a lovit și în dreptul câștigat după legea veche, care nu e inerent acestei scurtări, și deci dreptul câștigat conf. art. 966 al. 1 nu i se poate ridica de cât printr'un text formal.

C. M. Toneanu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 15 Septembrie 1901

Președenția D-lui M. CIULEI, Președinte

Al. Negrescu cu Dr. D. Aronovici

Sentința civilă No. 315

Hotărîre. — Dacă efectul retroactiv al hotărîrilor judecătorești se poate aplica celor de al treilea străin de proces.

Transcripțiune. — Dacă transcrierea actelor de mutațiune e nulă când e ordonată de președinte și nu de grefierul tribunalului. — (Art. 721 Pr. civ. 1816, 1819 C. civ.).

Recusare. — Dacă judecătorii se pot recusa și când e vorba de autentificarea unui act pentru aceleași motive ca pentru judecată. — (Art. 274 și urm. Pr. civ.).

1. O hotărîre judecătorească ne avînd nici o autoritate în privința celor de al treilea, nici efectul retroactiv al hotărîreii, nu poate fi aplicat acestora.

2. Nicăieri legea nu declară nule transcrierile mu-

tațiunilor de proprietate ordonate de președintele tribunalului și nu de grefier.

3. Judecătorii nu pot fi recuși pentru motivele arătate de lege, de cât atunci când sunt chemați să judece, nu însă și atunci când sunt chemați să autentifice un act.

S'a ascultat: din partea reclamantului Al. Negrescu, d. advocat Ion Nicoleanu, și din partea pârâtului Dr. D. Aronovici d-nii avocați G. Rusu și G. Cerkez.

Tribunalul deliberînd, și

Avînd în vedere acțiunea intentată de Negrescu contra Doctorului Dimitrie Aronovici din Dorohoi, al căreia obiect este: 1) recunoașterea ca opozabilă pârâtului, a sentinței tribunalului Iași, secția I, No. 199, din 3 Maiu 1900, rămasă definitivă, dată în acțiunea dintre reclamantul Negrescu și A. Pascu din Dorohoi, prin care sentință se recunoaște pe cel dintăi proprietar asupra caselor cu tot parcul lor din Dorohoi, strada Bernoschi No. 1, cumpărate de la numitul Pascu în 1898, revîndute de același Pascu și Doctorului Aronovici, în urma cererei în judecată, transată prin menționata sentință; iar ca urmare să se anuleze transcrierea titlului Doctorului Aronovici; ordonată de acest tribunal, și efectuată la tribunalul Dorohoi sub No. 344 din 1899; 2) să se declare anulată transcrierea citatului act, pentru că s'a făcut în urma publicațiunilor de vînzare a acelor case, după urmărirea exercitată de d-l Doctor Mihăilescu; 3) să se declare anulată transcrierea pentru că a fost ordonată de un funcționar incompetent *ratione materiae* și *ratione personae*; 4) să se declare anulată transcrierea pentru fraudă, căci Doctorul Aronovici, nu numai, că în momentul când cumpăra casa de la Pascu, avea cunoștință că acesta nu mai era proprietarul ei, dar chiar în mod fraudulos contracta această vînzare cu Pascu; oșbit de aceasta, reclamantul mai cere daune și cheltueli de judecată;

Avînd în vedere desbaterile urmate în ședința de la 7 Septembrie, resumatele de concluziuni depuse de avocații părților, actele ce părțile și-au comunicat reciproc, precum și toate cele-alte lucrări ale dosarului;

Considerînd că, în fapt, s'a expus următoarele: Incă din 1896, reclamantul Negrescu împrumută lui Pascu din Dorohoi suma de 7000 lei, cu ipotecă în casele acestuia din Dorohoi. În urmă, Pascu, care se afla în Belgia, avînd nevoie de bani, intră prin corespondența poștală cu creditorul său, ca să-i vîndă casele cu toate accesoriile, și prin corespondență se învoesc cu preț de 12000 lei, în care intra suma împrumutată și 5000 lei numerar. Pascu primește prețul integral, iar Negrescu primește actele vechi de proprietate de la Pascu.

Pentru motivul că la Bruxelles, unde se afla Pascu, lipsea Ministrul Plenipotențiar al României de la tact, Pascu nu autentifică actul de vînzare, iar Negrescu, bănuind întîrzierea, pusă de Pascu, în autentificarea actului, face să se transcrie la grefa tribunalului Dorohoi sub No. 95 din 22 Ianuarie 1898, o cerere prin care arată că a cumpărat imobilul arătat de la Pascu și ceva mai tîrziu, face chiar proces în regulă contra d-lui Pascu, la tribunalul Dorohoi, pentru a i se recunoaște dreptul de proprietate asupra bunului arătat, transcriind și această cerere sub No. 1266 din 22 Noembrie 1898. Negrescu, fiind magistrat la tribunalul Dorohoi, cererea sa contra d-lui Pascu s'a judecat de tribunalul Iași, secția I, unde a fost strămutată prin sentința tribunalului Dorohoi No. 377 din 9 Noembrie 1899, în urma cererei d-lui Pascu, și asupra cărei acțiuni s'a dat sentința No. 199, investită cu formula executorie sub No. 144 din 10 August 1900, și care s'a transcris în registru de transcripțiuni la tribunalul Dorohoi, sub No. 423 din 12 August 1900. După ce Negrescu, a intentat acțiunea transată de tribunalul Iași prin sentința sus citată la tribunalul Dorohoi, neputînd îndeplini procedura de chemare față de Pascu, care nu mai avea un domiciliu stabil în străinătate, a găsit mai lesnicios calea unei urmăriri silite. Creanța sa ipotecară, fiind exigibilă, o cesionează Doctorului Mihăilescu, rezervîndu-și însă prin actul de cesiune toate drepturile ce isvorau pentru dînsul din faptul că era chiar proprietarul imo-

(2) Vidari, vol. IX, No. 9093.

bilului. Cedentele începe urmărirea bunului ipotecat, scoțându-l în vânzare silită, obținând și adjudecarea provisorie asupra sa.

Cu ocazia supralicitărei de la 11 Septembrie 1899, intervine ca concurrent și Doctorul Aronovici, față fiind și debitorul Pascu, care se întorsese din străinătate. De astă dată, Negrescu, vădând posibilitatea de a-și urmări mai departe acțiunea pornită contra lui Pascu, care în instanță recunoscuse scrisorile prin care convenise asupra vânzării caselor, face să se anuleze urmărirea făcută de Doctorul Mihălescu, acesta desistându-se singur de la pretențiunile sale. Urmărirea fiind deci anulată, a rămas în curs de judecată acțiunea lui Negrescu, contra lui Pascu pentru recunoașterea dreptului de proprietate, și care acțiune nu a fost cesionată de Negrescu. Doctorul Aronovici și Pascu, ambii din Dorohoi, nu tin seamă de această acțiune, și fac un act de vânzare autenticat nu de tribunalul Dorohoi, tribunalul domiciliului comun, ci de tribunalul Botoșani, obținând ordinul de la acest tribunal pentru transcriere la tribunalul Dorohoi, care s'a și efectuat sub No. 344 din 18 Septembrie 1899. Negrescu aflând de aceasta, transcrie și el scrisorile ce le avea de la Pascu și urmărește procesul început, obținând la 3 Maiu 1900 sentința No. 199 la tribunalul Iași, prin care i se recunoaște dreptul de proprietate asupra caselor lui Pascu. Sentința aceasta rămânând definitivă, s'a transcris la tribunalul Dorohoi. Examinând acum, toate mijloacele de apărare relevante de părți.

In ce privește chestiunea că hotărîrea obținută de Negrescu contra lui Pascu, este opozabilă pârâtului Aronovici prin simplul fapt al efectului ei retroactiv :

Considerând că după aliniatul 2 al art. 1295 C. civ. combinat cu art. 1182 C. civ., în materie de vânzare de imobile, drepturile care rezultă din vânzarea perfectă între părți, nu se pot opune mai înainte de transcripțiunea actului, unei a treia persoane care ar avea, sau ar fi conservat drepturi asupra imobilului vândut, de oare-ce data actului sub semnătură privată nu face credință contra acestora, de cât din ziua de când a căpătat o dată certă și a fost transcris, aceste condițiuni fiind singurele garanții de sinceritatea actului ;

Considerând că o hotărîre judecătorească, ne având nici o autoritate în privința celor de al treilea, nici efectul retroactiv al hotărîrei, nu poate fi aplicat acestora, așa că, în baza acestui argument, Doctorul Aronovici, care nu a luat parte la judecata urmată între Pascu și Negrescu, nu poate fi atins de efectele hotărîrei pronunțată între ei ; Că chiar dacă prin dobândirea dreptului său, Doctorul Aronovici devine un *ayant cause* cu titlu particular, față de Negrescu, din acest punct de vedere nu ar fi mai puțin apărât de lege, căci prin cuvintele *tertiu interesat* se poate perfect visa un *ayant cause* cu titlu particular, căruia i se poate opune un act emanat de la autorul său, act la care nu a luat parte și care tinde a-i distruge sau altera drepturile dobândite (*Baudry-Lacantenerie*, II, No. 1221).

In ce privește nulitatea transcripțiunii, conform art. 514 din Pr. civilă. de oare-ce a fost făcută în urma publicațiunilor de vânzare făcute cu ocazia urmăririi exercitată de d-l Doctor Mihălescu :

Considerând că tribunalul Dorohoi anulând urmărirea, a anulat toate lucrările de urmărire prin aceasta, deci și publicațiunile de vânzare, și într-o cât reclamantul Negrescu, care a figurat în instanța de anulare a urmăririi, nu a făcut apel în contra aceluși jurnal, nu poate acum invoca acest jurnal pentru a-și motiva tesa susținută astăzi.

In ce privește incompetența ratione materiae și ratione personae a funcționarului care a ordonat transcrierea actului d-lui Doctor Aronovici, la tribunalul Dorohoi care a fost presidentul tribunalului și nu grefierul, și care ar fi fost recusabil fiind d-l Teodor Aronovici frate cu Doctorul Aronovici :

Considerând că argumentul a *contrario* tras din art. 721 Pr. civilă art. 1816 și 1819 C. civ. este insuficient, de oare-ce dacă aceste texte de lege îndatorează pe grefier a elibera copii de pe actele transcrise în registrele lor și l' suppose la daune interese, când va refusa sau întârziă transcrierea actelor de mutațiune, nicăeri legea nu declară nule transcrierile ordonate de presidentul tribunalului, și ar fi a crea o *nulitate virtuală*, și se știe că nulitățile, ca și excepțiunile, sunt de

strictă interpretare ; că, în fine, chiar dacă presidentul tribunalului Dorohoi, era fratele Doctorului Aronovici și a ordonat transcrierea actului autenticat de tribunalul Botoșani, pe câtă vreme art. 274 al. 2 și art. 278 Proced. civilă, nu declară recusabili pe judecătorii, de cât atunci când sunt chemați să judece, chiar dacă autentificarea unui act poate fi tot atât de importantă ca și o judecată, nu se poate însă zice același lucru despre o transcriere, lucrare absolut de domeniul procedurii, și interpretând alt-fel ar fi a crea o nulitate acolo unde legea nu a indicat-o.

In ce privește obiecțiunea că Doctorul Aronovici nu numai că, în momentul când cumpăra casa de la Pascu, avea cunoștință că acesta numai era proprietarul ei, căci o vânduse lui Negrescu, dar în mod fraudulos, contracta această vânzare :

Considerând că din coprinsul jurnalului trib. Dorohoi, relativ la supralicitarea caselor, se constată că Negrescu a intervenit în instanță și exhibând scrisorile ce le avea de la Pascu, față de Doctorul Aronovici. Pascu recunoaște vânzarea ce rezultă din cuprinderea scrisorilor ; așa fiind, Doctorul Aronovici a fost pus în posibilitate de a lua cunoștință de existența acestui raport juridic ;

Considerând că ori cât de neregulată ar fi fost intervenirea în instanță a lui Negrescu, nu e mai puțin adevărat că faptele petrecute au fost judecătorește constatate prin jurnalul menționat, și ele nici nu pot fi și nici au fost contestate de pârâtul Aronovici ;

Considerând, apoi, că chiar dacă primele scrisori nu au o dată certă, totuși acea de a treia are și plicul poștei care poartă data de 5 Ianuarie 1899, și în toate aceste scrisori fiind vorba de fazele aceluiaș act, petrecut între Negrescu și Pascu, certitudinea datei ultimei scrisori, trebuie să profite și celorlalte ;

Considerând, apoi, că o colaborare între Negrescu și Pascu, posterioară actului de vindere intervenit între acesta și Doctorul Aronovici e puțin probabilă, față de relațiunile evident încordate ce existau între cei dintâii doi, în timpul ce între Pascu și Aronovici ea este foarte explicabilă, ambii având de câștigat, cel dintâiu încă o sumă drept prețul caselor ce le vânduse lui Negrescu, și acest din urmă, adică Aronovici, o casă cumpărată în condițiuni avantajoase ;

Considerând că, afară de aceasta, Doctorul Aronovici putea fi făcut atent și de actele transcrise sub No. 95/98 și sub No. 1266/98, a cărora conținut era confirmat de cele petrecute în ședința tribunalului Dorohoi din 11 Septembrie 1899, și dacă era de bună credință, trebuia să fie mai prudent la contractarea cumpărării caselor lui Pascu, mai cu seamă că Negrescu și exercita efectiv dreptul său de proprietar prin faptul că făcea reparațiuni și îmbunătățiri imobilului cumpărat, menite a-i ridica valoarea, și pe care nu le-ar fi făcut de cât ca proprietar ; că, în fapt, această prudență a și avut-o Doctorul Aronovici, căci prin înscrisul de la 6 Octombrie 1899, intervenit între Pascu și Aronovici și ne-contestat, cel dintâiu se obligă a plăti lui Pascu suma de 3000 lei la trei zile după câștigarea de către acesta a procesului ce i se intentase de Negrescu pentru recunoașterea validității vânzării caselor din Dorohoi ; prin același înscris, Pascu și-a obligatiunea a susține procesul, iar Doctorul Aronovici, în cazul chiar de câștigare a procesului, declară că nu va putea fi numit proprietar al caselor cumpărate, de cât după achitarea sumei de 3000 lei ; Ori, din discuțiile armate, rezultă că imobilul vândut era ultima avere a lui Pascu. Ce putea face pe Doctorul Aronovici să-i mai avanseze alte 3000 lei pe lângă cele 5000 lei. prețul afirmat ca plătit în actul autenticat de tribunalul Botoșani sub No. 1689/99 ? Ce garanție mai putea să aibă un creditor, asupra unui debitor insolubil, și mai cu seamă ce însemnă clauza de plata sumei de 3000 lei la trei zile după câștigarea unui proces, prin care interesele Doctorului Aronovici, relativ la casa cumpărată, puteau fi serios amenințate, și mai cu seamă obligația Doctorului Aronovici de a nu se putea numi proprietar al caselor cumpărate, până ce nu va plăti suma de 3000 lei ?

Explicația că acești 3000 lei erau un împrumut făcut lui Pascu pentru a suporta spesele procesului făcut de Negrescu, e puțin plausibilă ; căci, după cum ar rezulta din actul de vindere cum-

părare, nu trecuse nici 15 zile de când Aronovici numărase, lui Pascu 5000 lei, și, deci, aceasta nu s'ar fi găsit în nevoe la 6 Octombrie; și apoi, un împrumut de acest fel precum și numărarea celor trei mii lei era mai rațional să se facă înainte de proces, sau cel mult în cursul procesului, când un justițiabil are nevoie a suporta cheltueli, — iar nu după terminarea lui, așa că corelațiunea dintre această obligațiune și actul de cumpăratură dintre Pascu și Aronovici, precum și inserarea clauzei că Aronovici nu va putea fi numit proprietar al imobilului cumpărat de cât după achitarea sumei de 3000 lei nu poate avea altă explicație de cât că atât Aronovici cât și Pascu, au contractat vânzarea, fără ca cel dintâiu să fi achitat integral prețul, iar acest din urmă, pentru a se garanta mai bine, a modificat vânzarea prin act subsequent supunându-o condițiunei resolutorie, în cazul de neplata prețului. Apoi, împrejurarea că Doctorul Aronovici, prin actul de cumpăratură, scutește pe vânzătorul Pascu, de garanția de evicțiune, deși l'știea că este insolvabil, încă denotă reaua credință; căci cum se poate explica ca Doctorul, care cunoștea vânzarea făcută lui Negrescu cum și procesul dintre acesta și Pascu pentru casele în chestiune, să scutească pe vânzător de orîce garanție în evicțiune? Dar ce-va mai mult: dacă Aronovici devenise proprietar, cum se face că neglijază or ce demarș de a-și lua în stăpânire imobilul, care și astăzi se stăpânește de Negrescu?

Considerând că din toate împrejurările de fapt ast-fel cum s'au urmat, rezultă că un concert fraudulos a fost stabilit între Doctorul D. Aronovici din Dorohoi și Pascu, basat pe atâtea presupunțiuni grave, precise, și concordante întru cât atât Doctorul Aronovici cât și Pascu știau că înstrăinarea ce o făceau între ei, era păgubitoare drepturilor câștigate de Negrescu;

Considerând că, în cazul de vințură a aceluiași imobil la două persoane diferite, ultima vânzare este nulă, de oare-ce vânzătorul ne mai fiind proprietar al imobilului deja vândut, nu putea vinde un lucru ce nu era al său, și ca atare, ultimul cumpărător n'a putut dobândi proprietatea imobilului cumpărat; căci cumpărătorul nu poate dobândi alte drepturi, de cât acele pe care le are și autorul său, și prin urmare, vânzătorul ne având dreptul de proprietate asupra imobilului vândut, acest drept nu l'a putut dobândi nici cumpărătorul;

Considerând că, conform art. 721 din Pr. civilă, sunt susceptibile de transcriere numai actele care constată o mutațiune de proprietate;

Considerând că, în virtutea principiului *frauda corupe totul*, în caz de vințură succesivă a aceluiași imobil la două persoane diferite, secundul cumpărător nu se poate prevala contra celui dintâiu de autoritatea transcrierei sale, când achizițiunea sa a fost rezultatul unei simulațiuni, sau a unei fraude concertată între el și vânzător, pentru a face și cauza vânzării pe care primul cumpărător nu o transcrisese la timp, sau chiar nu o transcrisese de loc;

Considerând că transcripțiunea cerută de legiutor, nu este o condițiune, care îndeplinindu-se, să facă opozabilă vânzarea orîcând și în toate cazurile terților persoane, ci un mijloc de publicitate, pentru a proteja pe acele persoane, contra manoperilor frauduloase, la care ar fi expuse prin nepublicitatea ei;

Considerând că dacă nu e vorba de un act de vânzare transcris în regulă pentru cel ce se servă de dînsul cu bună credință, — ci de o vânzare simulată făcută în scop de a fraudă pe cel ce deși nu are un act transcris, dar trebuie să fie respectat, pentru că al doilea cumpărător cunoștea că dînsul devenise deja proprietarul imobilului înaintea sa, și în asemenea caz nu e loc a se aplica dispozițiile legii privitoare la tăria ce transcrierea, da actului de vânzare, fără a se examina dacă acel act nu e pătă de viciul fraudei ce se invocă;

Considerând că validitatea primei vânzări este stabilită prin sentința tribunalului Iași, investită cu formula esecutorie și transcrisă la tribunalul Dorohoi: — că, deci, transcrierea făcută la același tribunal sub No. 344/99, după cererea pârâtului Doctorul Aronovici, fiind a unui act simulat rezultat din o înțelegere frauduloasă, urmată între Doctorul Dimitrie Aronovici și Al. Pascu, urmează a fi declarată nulă și de nul efect.

În ce privește cererea reclamantului Negrescu, pentru daune:

Considerând că daunele nu sunt cu nimic justificate, pe câtă

vreme acesta s'a folosit efectiv de imobilul cumpărat, iar publicațiunile prin jurnale, care puteau atinge demnitatea reclamantului, ca să-i fi cauzat prejudiciu moral, nu se constată că emana de la pârât;

Apreciind cheltueile de judecată la suma de 150 lei:

Pentru aceste motive, cari s'au redactat de d-l supleant V. Andreescu, în baza art. 975, 1182, 1295 C. civ. 721, 735 din Pr. civilă;

Tribunalul,

Admite reclamațiunea lui A. Negrescu, ordonă anularea transcrierei luate de trib. Dorohoi sub No. 344/99 în favoarea Doctorului D. Aronovici, etc.

(ss) M. I. Ciulei, V. Andriescu.

Observație.—Sentința trib. Botoșani, prin faptul că apelantul Dr. Aronovici nu și-a susținut apelul ce facuse, a trecut în putere de lucru judecat. Cu ocaziunea acestui proces s'au pus în discuțiune, o sumă de chestiuni juridice, și modul cum au fost tranșate unele de către tribunal, nu ni se pare a fi cel mai nimerit, din acest motiv regretăm, deci, că nu s'a putut pronunța și a doua instanță.

În primul loc, întemeiată să fie oare părerea tribunalului Botoșani că sentința de la Iași, nu e deplin drept opozabilă d-lui Doctor Aronovici?

Chestiunea e controversată. În sensul că sentința de la Iași nu e opozabilă de plin drept și argumentează: d-l Doctor Aronovici, nu a fost chemat și nici a intervenit în procesul tranșat la Iași; deci, pentru dînsul aceea ce s'a petrecut la Iași, este *res inter alios*. (Demolombe, vol. 7, § 352. Cas. R. secția I No. 85/92). Noi credem că nu trebuie să confundăm pe acei de al treilea, *les tiers*, cu aceia cari formează una și aceeași persoană cu autorul lor, numiți de doctrină *ayants cause* sau succesori cu titlu particular. Cine va poate fi privit și ca *tiers* și ca *ayant cause* cu titlu particular universal? Poate fi *tiers* din momentul dobândirii dreptului în viitor, și poate fi și *ayant cause* pentru trecut, până în momentul dobândirii dreptului *secundum subjectam materiam*. Aubry et Rau, vol. II, § 176, pagina 70 text; Arntz, vol. 3, No. 355 și 336. — Când un drept este cerut prin judecată și, în intervalul judecătoresc, unul dintre împrecinați trece dreptul său altuia, este evident că acesta nu este de cât un *ayant cause* sau un succesori al autorului său; așa fiind hotărîrea are puterea lucrului judecat. Colmet de Santerre, vol. 5, No. 328 bis; vol. 8 și 9; Chauveau, Question 1710 ter.; Mareadé vol. 5, art. 1351; Casația Rom. No. 350 din 1882, secț. I; Aubry et Rau, vol. 7 § 769 No. 373 litera b text; Bonnier, vol. II No. 881; Larombière, No. 105 și următorii; Dalloz, Suplement, Chose jugée No. 245; Procedura civilă de Chebapci, vol. I § 138, pagina 311. «O hotărîre, zic Aubry et Rau, care asupra unei acțiuni în revindicare, făcută în potriua vânzătorului unui imobil, a declarat pe reclamant de proprietar al acestui imobil, este opozabilă cumpărătorului, al căruia act de vânzare n'a fost transcris de cât după introducerea cererei. Dacă propozițiunea arătată nu

s'ar aplica, atunci pârâtul deținător, ar putea în cursul judecății sale în cursul executărei, să înstrăineze imobilul, și să pue în pozițiune pe reclamantul ce a isbutit, să pornească din nou proces contra actualului deținător, iar când ar perde și aceasta, el l'ar înstrăina unui al treilea, așa că acțiunea în revendicare nu ar mai avea finit; iar hotărârile judecătorești, nu ar mai avea nici o autoritate. Regula de mai sus, nu e de cât consecința altei regule, că *reclamantul se consideră de proprietar din ziua cererei*. — Aubry et Rau, vol. 8, § 769, pag. 373. În același sens Baudry—Lacantenerie zice: «*Transcripția operată după introducerea instanței este ineficace, căci judecata fiind declarativă, trebuie să se bazeze pe starea de lucruri ce există în momentul introducerii acțiunii*» (Baudry Lacantenerie, Obligațiuni, tom. I § 406 al. 2 pag. 371). — Tribunalul Dorohoi, a dat o soluțiune analoagă conformă cu aceste principii (a se vedea Procedura civilă adnotată de Mironescu, la pagina 150, No. 10; — *Laurent*, în tom. 20, § 98 zice: «Cumpărătorul trebuie să-și transcrie actul de vânzare *înaintea introducerii cererei de revendicare*, pentru a putea fi ca parte în proces. Întru cât n'a transcris, autorul său, singur e considerat ca proprietar față de acei de al treilea, singur el figurează în proces.

Osebit de aceste principii generale, sentința de la Iași, este opozabilă d-lui Doctor Aronovici, de oare-ce a intervenit în procesul respectiv, după cum rezultă cu evidență din înscrisul din 6 Octombrie 1899, netăgăduit în instanță, și de care sentința tribunalul face pe larg vorbire. *Din acest înscris particular, cu caracter secret, rezultă că Dr. Aronovici a dat mandat lui Pascu să l' reprezinte în proces; deci sentința dată se resfrânge și asupra d-lui Doctor.*

Pentru aceste motive, credem că tribunalul Botoșani, când a hotărît că sentința de la Iași nu e de plin drept opozabilă d-lui Aronovici, a dat o interpretare greșită adevăratelor principii.

Tribunalul Botoșani asemenea a greșit, când a respins anularea transcrierii, ce s'a cerut în puterea nulității rezultată din violarea art. 514 din procedura civilă; căci faptul că Negrescu nu a făcut apel, nu e de loc concludent în cauză, cum crede tribunalul; căci Negrescu fiind partea câștigătoare nu avea interes să facă apel, și admitând că ar fi avut interes de a face apel, apoi, acest drept putea să l'exerce în timpul de o lună de zile, și înstrăinarea fiind făcută cu mult înainte de a expira termenul de apel, rezultă fără dubiū că înstrăinarea este nulă, și tribunalul trebuia să recunoască această nulitate formal pronunțată de lege.

Nu mai puțin eronat este tribunalul când respinge nulitatea transcrierii, din cauză că a fost ordonată de un funcționar incompetent *ratione materiae si ratione personae*.

Credem că transcrierea este nulă, pe temeiul art. 735 din Pr. civilă.

Cererea de transcrierea actului este adresată preșidentului de tribunal. După textele formale ale procedurii, cererea de transcriere trebuie adresată grefierului; din moment ce părțile s'a adresat unui funcționar fără cădere, ele nu au putut obține un rezultat legal.

Nu mai legea are dreptul de a fixa atribuțiunile funcționarilor publici, însărcinați cu instrumentarea (Laurent, tom. 29 § 126). Nimenea, nu se poate amesteca în exercițiul funcțiilor lor, fără a comite un abuz. — Art. 1819 din C. civ. zice că grefierul nu poate refusa transcrierea, sub pedeapsă de daune; *dar dacă președintele refuză, contra cui se va introduce acțiunea în daune?* Contra grefierului său contra preșidentului? Evident că contra grefierului, art. 1819 fiind clar, grefierul neputându-se ascunde sub roba prezidențială. Un exemplu va lămuri și mai bine chestiunea: Sub imperiul vechii procedurii civile, dacă să făcea un apel, în materie civilă, la greșea primei instanțe, în loc de a se face direct la primul preșident al Curței, un asemenea apel se respingea ca neregulat. Dacă este așa, de ce ar fi alt-fel cu cererea de transcriere, când ea este adresată unui funcționar incompetent din cauza materiei?

În ce privește incompetența *ratione personae* președintele Aronovici era incompetent de a ordona transcrierea actului, pentru cuvântul că *el se recuzase din oficiu cu ocaziunea supralicitărei de a lua parte în complectarea tribunalului, din cauza prezenței fratelui său*. Recusarea judecătorului numai la procese, nu poate fi considerată ca o excepție numai pentru procese; căci, în sistemul legii noastre, judecătorul este și notar. *Recusarea este o regulă generală, nu o excepție, pentru toți judecătorii*. Nicăieri legea nu zice că un magistrat nu 'și poate autentifica un act al său propriu, și cu toate acestea, nu e mai puțin adevărat, că dacă un magistrat s'ar autentifica singur el un act al său propriu, sau al femeii lui, o asemenea autentificare ar fi nulă; *căci magistratul, nu mai este magistrat când este parte*. (Laurent, tom. 19, § 125 infine, 129, 1091). — Art. 274 din Pr. civilă declară că: *procurorii și grefierii sunt recusabili, pentru aceleași motive ca și judecătorii*. — Orî nici procurorii și nici grefierii nu judecă, ci sunt recusabili din cauza serviciului lor, care vine în contact cu interesul personal al lor sau al rudelor lor, fie chestie de ședință publică, sau de orî-ce alt act. *Așa, un grefier n'ar putea asista la autentificarea unui act (testament) al tatălui său, al fratelui, sau al femeii sale*.

Tribunalul disculă pe larg fraudă și stabilind'o, anulează transcrierea. Noi credem că nu era nevoie de a se stabili fraudă spre a se anula transcrierea, pentru simplul cuvânt că, în fapt, Doctorul

Aronoviči nu a cumpărat un drept de proprietate după cum se spune în act, nu a cumpărat un drept cert și necontestat, un drept termurit, ci a cumpărat un litigiū, de oare-ce avea deplină cunoștință de procesul ce s'a tranșat prin sentința de la Iași; și cumpărând niște drepturi litigioase, nu avea interes să ceară transcrierea; căci transcrierea se cere numai pentru actele translativ, nu și pentru cele declarative. (V. desbaterile din cameră de sub art. 722 din procedură).

Tribunalul numai intru atâta trebuia să stabilească fraudă, intru cât părțile s'au încercat să ascunză cumpărarea unor drepturi litigioase, sub forma unui contract de cumpărarea unor drepturi de proprietate ne contestate în momentul cumpărăturii; pentru a se putea prevala de autoritatea transcrierii, în contra lui Negrescu, formalității care nu se cere pentru drepturile litigioase imobiliare, și tribunalul constatând aceasta trebuia să declare că transcrierea este ineficace, de oare-ce se raporta la drepturi litigioase pentru care ea nu este cerută. (Baudry Lacantenerie, vol. I, Obligațiuni, § 406 al. 2, pag. 371; Laurent, tom. 20 § 98).

X.

PROCEDURA EXECUTORIE

Predarea silită a imobilelor (art. 597—603 Pr. civilă).—Predarea mai multor imobile, ce fac parte dintr'o succesiune și lăsate prin același titlu în cas când părțile recurg la serviciul Portăreilor.—Taxarea de către Portărei după regulamentul din 1866, după cel din 1900 și 1902.

Codul nostru de procedură civilă coprinde câte-va dispozițiuni privitoare la punerea în posesie asupra bunurilor imobile.

Aceste dispozițiuni se găsesc în art. 597—603 și pentru aplicarea lor nu este nevoie de discuțiune, ele fiind clare, precise.

Chestiunea, însă, merită multă discuțiune când e vorba de aplicarea Regulamentului Portăreilor relativ la taxare, mai cu seamă când el nu coprinde un titlu a parte la predarea sa punerea în posesie asupra mai multor imobile lăsate de decus prin același titlu și așezate în diferite părți ale unui oraș.

Ce reguli trebuie să aplicăm la perceperea taxelor în asemenea cazuri?

Chestiunea se va limpezi, analizând diferitele dispozițiuni ale Regulamentelor Portăreilor începând de la 1866 încoace.

Regulamentul din 1866 în art. 69 are următorul cuprins:

«Pentru predarea silită a imobilelor se va plăti Portărelului câte 5 lei vechi sau 1 leu și 85 bani pentru fie-care proces-verbal, ce se va încheia cu ocaziunea executării afară de plata somațiunei și de transport».

Acest articol este complectat prin art. 71 din același Regulament:

«Dacă va fi vorba de executarea unei hotăriri, care are de obiect strângerea de fructe, împliniri de sume sau predarea de o stare sau colectivitate de obiecte mobile și imobile în același timp, portărelul, pe lângă taxele fixe specificate la art. 68 și 69, va mai percepe o taxă proporțională de. . . »

Cuvântul predare din acest articol este generic, coprinzând în sine atât predarea silită, cât

și predarea, ce se poate numi voluntară, unde, nu e nevoie nici de comunicare de titlu și nici de somațiune.

Așa dar, după Regulamentul din 1866, taxa se percepea de fie-care proces-verbal ce se încheia cu ocaziunea executării, când era vorba de predarea silită a imobilelor; de fie-care proces-verbal, plus o taxă proporțională când era vorba de predarea unei stări sau colectivități de obiecte mobile și imobile în același timp.

Acum cari sunt dispozițiunile Regulamentului din 1900 și 1902 în această materie?

Dispozițiunile de mai sus, au trecut în Regulamentul din 1900 și 1902 cu următoarele modificări:

În loc de cuvântul «imobilelor» sus citatele Regulamente poartă cuvintele: a unui imobil. Pentru predarea silită a unui imobil se va percepe taxa de ceea-ce înseamnă că taxa se va percepe de fie-care imobil, căci acolo unde Regulamentul nu a voit să se dea naștere la confuzie a spus-o expres, precum face la urmări.

Art. 159 din Regulamentul actual sună ast-fel:

«Când este vorba de urmărirea mai multor imobile ale aceluiași debitor sau deținător se va plăti o taxă de 8 sau 12 lei de fie-care din cele-lalte imobile».

La predarea silită dar, chestiunea e clară, taxa se va lua de fie-care imobil, ce trebuie predat pentru că noul Regulament zice «a unui imobil», iar nu a imobilelor și nici nu cere taxa de fie-care proces-verbal, precum cerea Regulamentul din 1866.

În ce privește dispozițiunile art. 71 din Regulamentul de la 1866, noul Regulament aduce următoarea modificare prin art. 171:

Portăreii nu mai au dreptul de cât la taxa fixă anume specificată de art. 166, adică taxa de 15 sau 20 lei și de oare-ce art. 171 zice: că aceleași taxe se percep după distincțiunile de mai sus (adică art. 166), taxa se va percepe de fie-care imobil ce trebuie predat.

Afară de acestea, în asemenea cazuri se găsesc față trei interese: interesul părții, interesul Statului și al Portăreilor.

Acela va avea precădere, în favoarea căruia există un text precis de lege.

Ori, când mai multe imobile sunt de predat, imobile așezate în diferite părți ale unui oraș și când asupra lor se pun în posesie persoane diferite, se vor face atâtea procese-verbale câte puneri în posesie sunt, chestiune de timbru Statului și atâtea taxe câte imobile sunt—interesul Portăreilor.

Nu se poate invoca dispozițiunea art. 166 că se percepe taxa de 15 sau 20 lei ori-care ar fi timpul întrebuițat de portărel pentru predare, căci Regulamentul spune clar de predarea silită a unui imobil.

Nu se poate susține de asemenea că de oare-ce toate imobilele sunt lăsate prin același titlu trebuiesc privite ca o colectivitate și să se perceapă o singură taxă căci ne lovim de dispozițiunea art. 171.

Afară de acestea Regulamentul nu face distincțiunea pe titluri, ci pe imobile. Ori, unde Regulamentul nu distinge nici noi nu trebuie să distingem.

Rămâne, dar, bine stabilit că în predarea sa punerea în posesie a mai multor imobile, taxa se va percepe de fie-care imobil.

Aceasta fiind în concordanță cu toate regulamentele până azi.

Gr. Ruptureanu

Licențiat în drept

Capul Portăreilor trib. Mehedinți